

Ўзбекистонда sog'liqni saqlash Здравоохранение Узбекистана

Газета 1995 йил октябрь ойидан чиқа бошлаган • www.uzssgz.t.uz, info@uzssgz.t.uz • 2013 йил 7 июнь • № 22 (939)

ШИЖОАТ, МАРДЛИК ВА ДЎСТОНА БЕЛЛАШУВ

Мамлакатимизда навқирон авлоднинг жисмоний ва маънавий баркамоллигини таъминлаш борасида амалга оширилаётган ислохотлар кўлами йил сайин кенгайиб бормоқда. Зеро, мухтарам Президентимиз таъбири билан айтганда: “Спорт нафақат жисмоний, балки маънавий камолотга эришишда ҳам муҳим омилдир. У иродани тоблайти, аниқ мақсад сари интилиш, қийинчиликларни бардош ва чидам билан енгишга ўргатади. Инсон қалбида галабага ишонч, гурур ва ифтихор туйғуларини тарбиялайди”.

Ҳа, бугун мамлакатимизнинг қайси бир гўшасига борманг, бири-биридан гўзал, юқори технологиялар асосида, халқаро стандартлар даражасида қурилган спорт мажмуаларини кўриб, баҳридилангиз яйрайди. Бу эса фарзандларимизнинг халқаро спорт майдонларида Ўзбекистон байроғини энг баланд чўққиларга олиб чиқишига мустақкам замин яратмоқда.

Мустақилликнинг дастлабки кунлариданоқ жисмоний тарбия ва болалар спортига бўлган эътибор кучайди. Хусусан, янги тахрирда қабул қилинган Ўзбекистон Республикасининг “Жисмоний тарбия ва спорт тўғрисида”ги Қонуни соҳага оид муҳим ҳуқуқий пойдевор вазифасини ўтаб келмоқда. Унга кўра, ҳар бир фуқаро жинсидан, ёшидан, миллатидан, динидан, мулкӣ ва ижтимоий мавқеидан қатъи назар, жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланиш, жисмоний тарбия – соғломлаштириш йўналишидаги жамоат ташкилотларига бирлашиш, жисмоний тарбия – спорт ҳаракатини бошқаришда иштирок этиш ҳуқуқига эгадир. Мамлакатимизда спортни ривожлантиришга йўналтирилган саъй-ҳаракатлар, қабул қилинаётган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тез ва юқори самара бераётганлиги ҳеч кимга сир эмас. Соҳада амалга оширилган ислохотларнинг кейинги ўн йилига назар ташлайдиган бўлсак, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2002 йил 24 октяб-

рдаги “Ўзбекистон Болалар спортини ривожлантириш жамғармасини тузиш тўғрисида”ги, 2004 йил 29 августдаги “Ўзбекистон Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси фаолиятини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармонлари шулар жумласидандир.

Эришилган ютуқларга эътибор қаратсак, ўтган йиллар мобайнида барча қулайликларга эга бўлган замонавий спорт иншоотлари қурилганлиги ва улар спорт инвентарлари билан таъминланганлигини кўрамыз. Болалар учун кўплаб спорт майдончалари, сузиш ҳавзалари, спорт заллари барпо этилган. Шуларнинг аксарияти қишлоқ жойларига тўғри келади. У ерларда яратилган болалар спорт мажмуаси фарзандларимизнинг сеvimли масканига айланиб бўлган. Хуллас, мамлакатимизнинг барча ҳудудларида қад ростлаган замонавий спорт мажмуалари, спорт саройлари, стадионлар, гимнастика марказлари, кортлар доимо ўғил-қизлар билан гавжум.

Анъана тусини олаётган бу йилги олий ўқув юрти муассасалари талабаларининг “Универсиада – 2013” республика спорт мусобақаларига Бухоро вилояти мезбонлик қилмоқда. Унда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри жамоалари баскетбол, волейбол, кураш, белбоғли кураш, енгил атлетика, стол теннис,

(Давоми 2-бетда).

Саломатлик ҳафталиги: «Ҳеч ким меҳр ва эътибордан четда қолмасин!»

ИНСОН ҚАДРИ УЛУҒЛАНГАН ЮРТ

Мамнуният билан айтишимиз муҳимки, мустақиллигимизнинг илк кунлариданоқ, аҳоли саломатлиги ҳамда манфаатига қаратилган эътибор ва ғамхўрлик бугунги кунга келиб ўз натижасини бераёпти десак, янглишмаган бўламиз. Айниқса, давлатимиз ва Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан халқимизга кўрсатилаётган тиббий хизмат сифатининг ошиб бораётганлиги ҳам бундан мустасно эмас.

Зеро, мамлакатимиз соғлиқни сақлаш тизимида тўрт йилдан буён анъанага айланиб келаётган “Ҳеч ким меҳр ва эъти-

бордан четда қолмасин!” саломатлик ҳафталиги ҳам ўз нуфузига эга бўлиб, аҳолининг тиббиётга бўлган ишончини янада ошириб, улар соғлигини муҳофаза қилишда катта аҳамият касб этмоқда. Шундай экан таъкидлашимиз лозимки, мазкур шиор остида республиканинг чекка ҳудудларида истиқомат қилувчи аҳолини юқори малакали мутахассислар иштирокида тўлиқ тиббий кўрикдан ўтказиш ва касаллиги аниқланган шахсларни соғломлаштириш ҳамда касаллиги кўрсаткичларини камайтириш тизимини ишлар самарадорлигини янада оширмоқда.

Юртбошимизнинг 2013 йил 14 февралдаги 1920-сонли “Обод турмуш йили” Давлат дастури тўғрисидаги Қарори ижроси юзасидан Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2013 йил 3 майдаги 665-сонли фармойишига асосан 3-12 июнь кунлари мамлакатимизнинг барча ҳудудларида республика ихтисослаштирилган тиббиёт марказлари, илмий-текшириш институтлари ва тиббиёт олий таълим муассасаларининг етакчи олимлари ва юқори малакали шифокорлари чуқурлаштирилган тиббий кўрик ишларини фаоллик билан бошлаб юбордилар.

Дарҳақиқат, ўтган йилги мазкур тиббий кўриқнинг самарали натижаларига эътибор қаратадиган бўлсак, тадбирда Республика ихтисослаштирилган ва илмий-амалий тиббиёт марказлари, илмий-текшириш институтлари, тиббиёт олий таълим муассасаларининг етакчи олимлари ҳамда юқори малакали шифокорлари, шунингдек, Қорақалпоғистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги, шаҳар ва вилоятлар тиббиёт муассасалари мутахассислари аҳолини тиббий кўриқдан фаол ўтказишда иштирок этган эдилар. Унда 11 йўналишдаги (тера-

певт, хирург, травматолог, невропатолог, уролог, педиатр, офтальмолог, ЛОР, эндокринолог, кардиолог, УТТ мутахассислари) соҳа бўйича тиббиёт фанлари докторлари, профессор, доцент ва тахрибали шифокорлардан иборат малакали мутахассислар жалб этилиб, уларга вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаларининг тегишли соҳаси бўйича бош мутахассислар бириктирилган эди. Фаоллик билан олиб борилган мазкур тадбирда аҳолининг кенг қатлами чуқурлаштирилган тиббий кўриқдан самарали ўтказилиб, уларга керакли тавсиялар, даволанишга муҳтож бўлганларга

эса республикамизнинг етакчи клиникаларига йўлланмалар берилди ҳамда соғломлаштириш ишлари олиб борилди.

Кенг миқёсда ўтказилаётган ушбу тадбир ўз-ўзидан бўлаётгани йўқ, албатта. Бунда давлатимиз, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоят ҳокимликлари, мутасадди вазирликлар, шаҳар ва вилоят соғлиқни сақлаш бошқармалари, жамоатчилик ташкилотлари раҳбарларининг ҳамкорликлари боис, тиббий кўриқдан қўтилган натижалар ўз ифодасини топиб, аҳоли бундан мамнун бўлди.

Шу маънода Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2013 йил 5 майдаги 665-сонли буйруғига асосан республикамиз миқёсида 3-13 июль кунлари “Ҳеч ким меҳр ва эътибордан четда қолмасин!” шиори остидаги чуқурлаштирилган тиббий-кўриқ қизгинлик билан олиб борилмоқда. Унда ҳам республика ихтисослаштирилган ва илмий-амалий марказлар, илмий-текшириш институтлари, олий таълим муассасаларидан танлаб олинган 300 нафарга яқин олимлар, профессорлар ҳамда юқори мала-

(Давоми 2-бетда).

Универсиада – 2013

ШИЖОАТ, МАРДЛИК ВА ДЎСТОНА БЕЛЛАШУВ

шахмат, футбол, қўл тўпи, сузиш, дзюдо, теннис бўйича ўзаро бахслашдилар.

Таъкидлаш жоизки, Президентимиз Ислам Каримов ташаббуси билан ўтказилаётган уч босқичли спорт мусобақалари ёш авлодни жисмонан соғлом, маънан етук қилиб тарбиялаш, уларда қатъият, мардлик, жасорат ва бағрикенглик фазилатларини шакллантириш, ўзаро дўстлик ришталарини мустаҳкамлаш ва малакали спортчилар тайёрлашга хизмат қилмоқда. Маълумки, Халқаро Олимпия ўйинлари машъаласи Грециядаги Гера ибодатхонасида куёш нурларидан аланга олдирилади. Бундай ноёб хусусиятга эга маскан Ер юзининг санокли жойида, жумладан, Тошкент вилоятининг Паркент туманида ҳам бор. “Умид ниҳоллари”, “Баркамол авлод” ва

(Давоми. Боши 1-бетда).

“Универсиада” спорт мусобақалари машъаласи айнан шу ерда – Паркент туманидаги “Физика-Қуёш” илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг материал-шунослик институтида куёш нурларидан ўтдирилади. Талабаларнинг “Универсиада – 2013” мусобақалари машъаласи ҳам 4 июнь куни ана шу ерда аланга олдирилди. Шу муносабат билан бу ерда ўтказилган маросимда Ўзбекистон мудофасига кўмаклашувчи “Ватанпарвар” ташкилоти, Республика техник ва амалий спорт турлари маркази, тегишли вазирлик ва идораларнинг раҳбарлари, талаба-ёшлар ва спортчилар иштирок этди.

Юртимизда спортни янада ривожлантириш ва оммавийлигини оширишга қаратилаётган алоҳида эътибор ва ғамхўрлик самарасида ёшларимиз орасидан халқаро майдонларда Ватанимиз шарафини муносиб ҳимоя қилаётган кўплаб спортчилар етишиб чиқмоқда.

– “Универсиада” спорт мусобақалари юксак савияда ташкил этилаётганини кўриб, кўнглимиз фахр-ифтихорга тўлмоқда, – дейди Тошкент вилояти давлат педагогика институти жисмоний тарбия факультети талабаси Насиба Бобоева. – Биз, ёшлар берилаётган бундай эътибор ва ғамхўрликка муносиб бўлишимиз, аъло ўқишимиз ва самара-

ли ишларимиз билан Ватанимиз ва халқимиз қорига ярашимиз зарур.

– “Универсиада” иштирокчиларининг тантанали кутиб олиниши бизни гоят руҳлантирди, – дейди Фаргона Давлат университети талабаси, шахмат бўйича Ўзбекистон чемпиони Хулкар Тоҳиржонов. – Мен шахматчи сифатида мамлакатимизда ва хорижда ўтган кўплаб мусобақаларда донга сурганман. Лекин уч босқичли спорт ўйинларида қатнашиш менга ўзига хос завқ ва фахр бағишлайди. 2008 йили Нукусда ўтган “Баркамол авлод” мусобақасида кумуш медални қўлга киритган эдим. Бухорода чемпионлик учун курашаман.

– Халқимизнинг миллий қадрияти – кураш Президентимиз

Ислам Каримов ташаббуси билан халқаро спорт тури макomini олгач, жаҳонаро кенг ривожланмоқда, – дейди Урганч Давлат университети иккинчи курс талабаси Шахзод Собиров. – Мен болалигимдан курашга қизиқаман. “Универсиада” кашф этган полвонлар – Ришод Собиров, Рамзиддин Саидов, Дилшод Чориев каби спортнинг юксак чўққиларини забт этишни орзу қиламан.

“Универсиада – 2013” мусобақалари иштирокчилари чин маънодаги голиблик учун курашдилар. Газетамизнинг келгуси сонидида мусобақанинг финал босқичи натижалари ва қатнашчиларнинг таассуротлари билан танишиб борасиз.

Намоз ТОЛИПОВ.

Саломатлик ҳафталиги: «Ҳеч ким меҳр ва эътибордан четда қолмасин!»

ИНСОН ҚАДРИ УЛУҒЛАНГАН ЮРТ

кали тиббиёт ходимлари иштирок этмоқдалар. Шуни қайд этиш лозимки, Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоятларга вазирликнинг мутасадди раҳбарлари масъул ҳамда ишчи гуруҳларга етакчи клиникаларнинг тажрибали мутахассислари раҳбар этиб тайинланган.

Ўзига хос кўтаринки кайфият билан бошланган ушбу тадбирлар билан танишиш мақсадида, илк сафар хизматимизни Тошкент вилояти соғлиқни сақлаш бошқармаси тасарруфида олиб борилаётган фаолият жараёнларидан бошладик.

Тошкент вилояти бўйича Чирчиқ, Бўстонлиқ, Паркент, Юқори Чирчиқ, Зангиота, Қиб-

(Давоми. Боши 1-бетда).

рай, Янгийўл, Чиноз ва Бекобод шаҳри ва туманларида истиқомат қилаётган аҳолини В. Воҳидов номли Республика ихтисослаштирилган хирургия маркази директори, тиббиёт фанлари доктори, профессор Феруз Назиров раҳбарлигидаги гуруҳ томонидан ўтказилаётган тиббий кўрик жараёнлари билан танишар эканмиз, унда аҳолининг кўплиги ҳамда уларнинг соғлиқларига эътиборларини соғлиқ хурсанд бўлди. Ҳазиланг туман кўп тармоқли Марказий поликлиниканинг Чорвоқ филиалида ташкил этилган тадбирда мазкур ва Бўстонлиқ туманлари аҳолиси тиббий кўриқдан ўтаётганликларини кўриб, мутахассис ҳамда аҳоли билан суҳбатлашдик.

Авалло тиббиёт бирлашмаси дарвозасидан кириб борар экан-

миз, кўзимиз махсус флюорография хизмати машинасига тушди. Айниқса, навбат кутиб турганларнинг саногига етиш қийин эди. Ичкарига кирганимизда мутахассислар қабулидаги аҳолининг гавжумлиги диққатимизни ўзига тортди.

Гуруҳ раҳбари, В. Воҳидов номли Республика ихтисослаштирилган хирургия маркази директори, тиббиёт фанлари доктори, профессор Феруз Назиров билан суҳбатда бўлдик:

– Муҳтарам Президентимиз

баркамоллиги, она-бола муҳофазаси, соғлом оилани шакллантириш каби устувор вазифалар ётади. Шундай экан, бундай вазифалар биринчи навбатда тиббиёт ходимлари зиммасига улкан масъулият юклайди.

Дарҳақиқат, тизимдаги саъй-ҳаракатларнинг мантиқий давоми сифатида “Ҳеч ким меҳр ва эътибордан четда қолмасин!” шиори остида ўтказилаётган тадбир тиббиётимизнинг асл моҳирини ташкил этади десам, янгилашмаган бўламан. Ўтган йили ҳам гуруҳимиз билан Тошкент

ҳида ўтаётганлиги, аҳолининг тиббий маълумот ҳамда ўз соғлиғига бўлган эътиборини кўриб, мамлакатимизда инсон саломатлиги ва унинг манфаатлари йўлида қилинаётган эзгу ишлар бесамар кетмаётганлигининг гувоҳи бўлдим. Юқори Чирчиқ, Паркент тумани аҳолисининг 800 нафари тиббий кўриқдан ўтказилди. Гуруҳимизда ўз касбининг етук мутахассислари ҳар бир фуқарони тиббий кўриқдан ўтказиш чоғида билим ва малакаларини ишга солган ҳолда фаоллик билан иш олиб бормоқдалар.

Бахтиёр ҒАФУРОВ, Тошкент врачлар малакасини ошириш институти неврология кафедраси мудири, профессор:

– Мустақиллигимизнинг 22 йиллиги арафасида ўтказилаётган мазкур тадбир халқимизнинг турмуш фаровонлиги ҳамда унинг манфаатларини ҳимоя қилишда муҳим аҳамият касб этади. Айниқса, қабулимизга фуқаролар катта ишонч ва тетик руҳда келаётганлигини кўриб, мамнун бўлдим. Ҳар бир фуқарони синчковлик билан тиббий кўриқдан ўтказиш ва уларни тинглашга ҳаракат қилдим. Мурожаат этаётганлар орасида бош ва бел оғриғи, шунингдек, болалардаги айрим, яъни ривожланишдан орқада қолиш, яши гапира олмаслик, умуртқа поғонасидаги

(Давоми 4-бетда).

Медицинские учреждения страны

ТРАВМАТОЛОГИЯ И ОРТОПЕДИЯ
УЗБЕКИСТАНА СЕГОДНЯ

Повреждения и заболевания опорно-двигательного аппарата являются часто встречающимися явлениями в жизни людей. Небольшие травмы в виде ушибов и растяжений связок обычно быстро проходят и не имеют последствий. Однако, есть категория тяжелых повреждений, серьезно угрожающих жизни и здоровью пострадавшего.

Сюда же можно отнести ряд ортопедических заболеваний, которые могут привести к ограничению подвижности, потере профессии и ухудшению качества жизни. По мировой статистике травматизм и ортопедическая заболеваемость являются одними из основных причин инвалидности и смертности среди населения, а также наносят огромный социально-экономический ущерб.

Поэтому во всем мире уделяется большое внимание проблемам травматологии и ортопедии. Образно говоря,

реформ в здравоохранении, с созданием новой системы экстренной травматологической помощи значительно повысилось качество диагностики и лечения пострадавших. В практику травматологии для лечения переломов костей были внедрены новые технологии – блокируемый интрамедуллярный остеосинтез и другие виды малоинвазивных вмешательств.

Ортопедическая артрология является одним из наиболее динамично развивающихся направлений современной медицины. По мировой статистике до 4% населения земли, а это

несколько тысяч операций эндопротезирования тазобедренных и коленных суставов с применением современных эндопротезов передовых производителей данной продукции. По объему и качеству производимых операций институт успешно конкурирует со многими зарубежными клиниками. В настоящее время идет процесс внедрения этого метода в других клиниках крупных городов страны.

Внедрено очень важное и перспективное направление эндохирургии – артроскопия суставов. Артроскопический метод исследования и лечения травм и заболеваний суставов позволяет снизить травматичность и, следовательно, риск послеоперационных осложнений. Особенно важное значение метод приобрел в спортивной травматологии в связи крупномасштабным развитием массового спорта у нас в стране. Сейчас в институте производится ежегодно более 1000 таких операций.

Быстро прогрессирует в республике такая отрасль ортопедии, как вертебрология. Это часть травматолого-ортопедической науки, занимающаяся повреждениями и заболеваниями позвоночника. В институте впервые в республике приступили к внедрению прогрессивных западных технологий фиксации позвоночника транспедикулярными фиксаторами и кейджами при травмах и деструктивных поражениях позвоночника. Проведено несколько сотен операций с применением этих фиксаторов с отличными результатами. Сейчас проводятся опытно-конструкторские работы по разработке собственных конструкций транспедикулярных фиксаторов. Параллельно с этим разрабатываются восстановительные операции при грыжах диска. Освоены сложные операции корпородеза на грудном и шейном отделе позвоночника, осуществляемые из переднего доступа.

В институте начали широко применять сложные операции по исправлению деформаций позвоночника при сколиозе и различных деформаций грудной клетки. До недавнего времени эти операции почти не проводились у нас, для этого больные вынуждены были выезжать за рубеж.

Хирургия стопы приобретает новый импульс в своем развитии. Плоскостопие, плосковальгусные деформации стоп до последнего времени считались заболеваниями, которые лечатся только консервативно. Однако буквально за последние несколько лет появились специальные имплантаты, с помощью которых маленьким вмешательством можно излечить эти заболевания. Эти технологии освоены специалистами института, проведены несколько операций с отличными результатами.

Наши ученые не ограничиваются только освоением технологий, но и творчески обогащают собственные подходы при выполнении операций. Нами разработаны новые методики эндопротезирования тазобедренного сустава при диспластическом коксартрозе и при высоком врожденном вывихе бедра у взрослых. Разработаны способы артроскопического лечения менископатий, повреждений связок коленного сустава и патологий вращательной манжеты плеча. При операциях на позвоночнике наши специалисты пользуются транспедикулярными фиксаторами и кейджами собственной конструкции.

В области травматологии разработаны и широко внедряются оригинальные устройства для лечения переломов, полу-

ходили стажировку в Великобритании, Австрии, Турции, России, Украине и других странах, активно принимают участие в международных конференциях.

Все теснее становятся связи наших специалистов с мировым сообществом травматологов-ортопедов. Мы активно участвуем на мировых форумах таких международных организаций, как международное общество ортопедов и травматологов, европейское общество патологии позвоночника, общество изучения сколиоза и т.д.

В перспективе травматоло-

уровень развития ортопедии является одним из показателей уровня развития всей медицины. За последние годы

сотни миллионов человек, страдают патологией крупных суставов. Широко применяемая на западе технология эндопроте-

в эту отрасль широко внедряются десятки новых эффективных технологий диагностики и лечения травм и заболеваний костно-суставной системы.

Большая работа в этом направлении проводится и у нас в республике. За годы независимости травматология и ортопедия, как научная дисциплина и как направление практического здравоохранения, сделала огромный шаг в своем развитии. В результа-

тирования, т.е. замены пораженных суставов искусственными имплантатами из металла, полимера или керамики, пока не имеет альтернативы и является доминирующим методом лечения патологии крупных суставов.

Научно-исследовательский институт травматологии и ортопедии является основным учреждением нашей страны, где эти операции поставлены на поток.

В НИИТО проведено не-

чили признание методики лечения посттравматических ложных суставов длинных костей.

Весь этот объем работы

гам-ортопедам республики предстоит решать еще многие задачи на пути освоения новых технологий: эндопро-

было бы невозможно выполнить без наличия квалифицированных специалистов. Всего в республике имеются более 1200 травматологов-ортопедов, более 2/3 которых имеют квалификационные категории. В магистратуре и в клинической ординатуре получают профессиональную подготовку сотни молодых специалистов. Для повышения квалификации и обмена опытом специалисты НИИТО и других учреждений республики про-

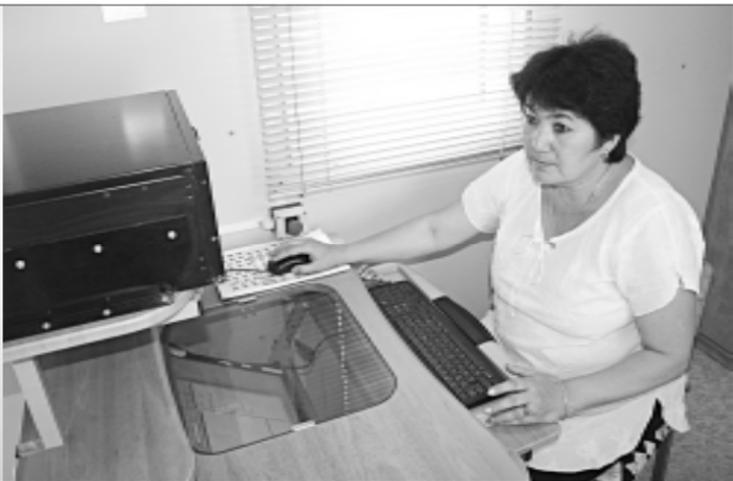
тезирование и артроскопия плечевых, голеностопных суставов и суставов стопы, артроскопические операции на позвоночнике. Внедрение новых технологий, несомненно, будет служить повышению качества результатов лечения больных травматолого-ортопедического профиля.

Мирхамим АЗИЗОВ,
профессор,
директор НИИ
травматологии и
ортопедии.

Саломатлик ҳафталиги: «Ҳеч ким меҳр ва эътибордан четда қолмасин!»

ИНСОН ҚАДРИ УЛУҒЛАНГАН ЮРТ

полиартрит ҳамда наслий касалликларни кўриб, ота-оналарига керакли тавсияларни бердик. Ўтган йилгига қараганда, бу йўналишдаги касалликлар сони камайганлигининг гувоҳи бўлдик. Бу албатта, ушбу вилоят, туман ҳамда бирламчи тизимдаги тиббиёт ходимларининг билим ва тажрибаси ошганлигидан далолатдир. Яна шунини айтиш кераки, биз ушбу тадбир жараёнида аҳолига ёрдам кўрсатганимиздан, қолаверса, беморларнинг раҳмати ва табассумидан мамнунлигини кўриб, саъй-ҳаракатларимиз бесамар кетмаганлигига амин бўламиз.

Нишонбой САНАБАЕВ, Хўжакент қишлоғи:

– Авваламбор, биздек инсонларнинг саломатлигимизни ўйлаб, катта имконият яратаётган Юртбошимизга, қолаверса, Соғлиқни сақлаш вазирлигига ўз миннатдорчилигимни билдираман. Бир неча йилдан бери давом этиб келаётган хайрли тадбирда иштирок этиб, соғлиқ инсон учун қанчалик қадри эканлигини чуқур ҳис қилдим.

Айниқса, марказдан келган тажрибали невропатолог, профессор Б. Фафуров қабулда бўлганимда, улар касаллигим тўғрисида керакли маслаҳатлар бериб, даво муолажаларини ўз вақтида олишим муҳимлигини айтдилар. Бундан ташқари, соғлигимни УЗИ, ЭКГ ҳамда махсус флюорография хизмати машинасидаги замонавий аппаратларда текширтириб, терапевт, окулист, хирург ва уролог каби мутахассислар қабулида ҳам бўлдим. Энг асосийси, ушбу тиббий кўрик бепуллиги, малакали шифокорларнинг тўғри ташхислари, шунингдек, соғлигимиз учун олган тавсия ва маслаҳатлардан кўнглимиз таскин топди.

Шухрат МУХТОРОВ, Республика ихтисослаштирилган урология маркази директори ўринбосари, профессор:

– Ўтказилаётган ҳафталик бежизга "Ҳеч ким меҳр ва

эътибордан четда қолмасин!" деб номланмади. Ушбу тадбирга кам таъминланган оилалар, шифокор назоратидаги беморлар ва пенсионерлар кўпроқ жалб этилди. Ҳар бир бемор ўзида кечаётган касалликлар таснифи ҳамда даво муолажа-

ларини вақтида қабул қилаётганлиги ва бунинг баробарида бирламчи бўғинда кўрсатилаётган тиббий хизматдан мамнун эканлигини айтди. Текширувлар натижасида айрим фуқароларга касалликларига қараб тавсия ва маслаҳатларимизни берган бўлсак, сурункали хасталанганларга эса марказдаги клиникаларда диагностика текширувларни ўтказиш ҳамда даволаниш учун йўлланмалар ажратилди. Бундай кенг аудиторияда ўтказилаётган тадбирлар тез-тез ташкиллаштириб турилса, қанчадан-қанча касалликларнинг олди олинишига эришган бўламиз.

Мактуба САЙДАЛИЕВА, Бўстонлик туман кўп тармоқли марказий поликлиника мудири:

– Бу йилги соғломлаштириш ҳафталигиде аҳолимиз фаол қатнашмоқда. Худудимизда 154.204 нафар аҳоли истиқомат қилади. Шундан, катталар 106.727,

Жаннат Жўраева, Бештут қишлоғи (Чорвоқ):

– Соғлиқни сақлаш вазирлиги ташаббуси билан "Ҳеч ким меҳр ва эътибордан четда қолмасин!" шиори остида чуқурлаштирилган тиббий кўрик хизматларидан баҳраманд бўлганимиздан хурсандимиз. Турмуш ўртоғим билан биргаликда кардиолог, невропатолог, терапевт, травматолог, окулист, УЗИ, уролог, флюорография мутахассислари қабулида бўлиб, саломатлигимизда жиддий ўзгаришлар йўқлигини ва уларнинг маслаҳати билан соғлом турмуш тарзига эътибор қаратишимиз муҳим эканлигини тушуниб етдик. Айниқса, пойтахтдан келган тажрибали травматолог Орифхон Усмонхонов қабулига кирганимизда иккимизда ҳам остеохондроз ва оёқ бўғимларида ўзгаришлар борлиги аниқланди ва керакли маслаҳатларни олдик.

ўсмирлар 7850, болалар 39.627, бир ёшгача бўлганлар 2808, фертил ёшдаги аёллар 36.906 нафарни ташкил этади. Аҳамиятлиси, аёлларимиз ўз соғлиқларига бепарқ эмас. Айниқса, туғруқ ёшидаги хотин-қизларимиз нафақат ўзлари, балки туғилажак фарзандлари саломатлиги учун ҳам қайғурмоқдалар. Тажрибали мутахассислар ёрдамида ўтказилаётган чуқурлашти-

рилган текширувлар доимий зарурлигини бугун халқимиз англаб етмоқда. Ҳеч бир мамлакатда бўлмаган ана шундай хайрли саломатлик ҳафталикларидан юртдошларимиз жуда мамнун. Саломатлик – бебаҳо бойлик эканлигини ва уни ўз вақтида қадрига етиш лозимлигини ушбу тадбирлар чоғида яна бир бор исботини кўриш мумкин.

Наманган вилояти

Шу жумладан, Наманган вилоятида ҳам ушбу саломатлик ҳафталиги ўз ишини бошлади.

Поп тумани кўп тармоқли марказий поликлиникасида тадбирнинг очилиш маросими бўлиб ўтди. Унда вилоят ҳокимлиги соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Неъматилла Қирғизбоев, туман ҳокими Баҳодир Раҳмонов ва Республика ихтисослаштирилган эндокринология илмий-амалий тиббиёт маркази директори, профессор Саид Исмоиловлар тиббиёт тизимида амалга оширилаётган ислохотлар натижаси ҳамда саломатликка эришишда бундай тиббий кўрикларнинг аҳамияти, уни ташкил этишдан мақсад мамлакатимиз аҳолиси соғлиғини мустаҳкамлаш борасидаги фаолият самардорлигини оширишдан иборат эканлигини айтиб ўтдилар.

Республика ихтисослаштирилган эндокринология илмий-амалий тиббиёт маркази директори, профессор Саид Исмоилов раҳбарлигидаги ишчи гуруҳ мутахассислари ўз билим ва тажрибаларини ишга солган ҳолда аҳолини чуқурлаштирилган

тиббий кўриқдан ўтказиш бошладилар.

– Фарзандим оғир дардга чалинган. Уни даволатиш масаласида муаммолар бор эди. Пойтахтимиздан юқори мала-

кали шифокорлар келишганини эшитиб ғоят хурсанд бўлдик. Ҳозир невропатолог қабулидан чиқдик. Касалликдан халос бўлиш учун тегишли тавсиялар берилди. Шу қадар кенг имконият яратилганидан ғоят мамнунимиз, – деди Шохиста Алиева.

– Наманган вилояти аҳолиси ҳузуридаги соғломлаштириш тадбирларида учинчи бор қатнашяпмиз, – дейди Тошкент вилояти кўз касалликлари шифохонаси бош шифокори, тиббиёт фанлари

доктори Абдували Набиев.

– Ўтган йилги ҳафталикда юқори самардорликка эришгандик. Бу галги тадбир ўн кўнга мўлжалланган бўлиб, иложи борица кўпроқ бемор-

ларга тиббий хизмат кўрсатиш ниятидамиз.

– Шу қадар ғамхўрлик ҳеч бир замонда бўлмаган, – дейди чоркесарлик 93 ёшли Мирзараҳмон ота Абдураҳмонов. – Рентгенга тушдим, қулоғимни кўрсатдим. Шифокорларга раҳмат, узоқ умр кўраётганимда уларнинг хизмати катта.

Тадбир кунлари белгиланган туманларга "Proscan-2000" ва "ЗИЛ" рақамли флюоромобиллари малакали мутахассислари билан жўнатилди. Уларда

аҳолининг барча қатламлари флюорографик текширувдан ўтказилмоқда. Ихтисослаштирилган ва чуқурлаштирилган тиббий кўриқлар чоғида аниқланган касалликларни зудлик билан даволаш чоралари кўриляпти, беморларга малакали мутахассис-шифокорлар тегишли маслаҳатлар бермоқда.

Куннинг иккинчи ярмида Мингбулоқ ва Чуст туманларидан келган беморларга навбат берилди. Дастлабки кунгек 1300 нафардан зиёд фуқарога тиббий хизмат кўрсатилди. Соғломлаштириш тадбирлари давомида 6-8 июнь кунлари Уйчи, Норин ва Учқўрғон ту-

манлари ҳамда 10-12 июнь кунлари Косонсой, Янгиқўрғон ва Чортоқ туманларида истиқомат қилувчи аҳоли тиббий кўриқдан ўтади. Пойтахтлик малакали шифокорлар томонидан олис қишлоқлар худудларида яшовчиларнинг соғломлаштирилиши эл бахту саодати учун амалга оширилаётган эзгу ишлар қўлами ортаётганлиги тасдиғидир.

Саломатлик ҳафталиги материаллари таҳририят ҳодимлари ва вилоят мухбирлари ҳамкорлигида тайёрланди.

(Давоми. Боши 1-2-бетларда).

(Газетамизнинг кейинги сониде ҳам мамлакатимиз бўйлаб ўтказилган саломатлик ҳафталиги тўғрисидаги материаллар билан танишишингиз мумкин).

Минтақавий семинар

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан Қашқадарё вилояти Китоб тумани ҳокимлигида “Тиббиёт муассасаларида ижро интизоми, ҳужжатлар билан ишлашни ташкил этиш ва ҳужжатларни архивга топшириш ҳамда уларни сақлаш масалалари”-га бағишланган семинар бўлиб ўтди.

Унда Қорақалпоғистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазирлиги Тошкент шаҳри ва вилоятлар соғлиқни сақлаш бошқармалари биринчи ўринбосарлари, ҳужжатлар ва иш юритиш ҳамда архив ишлари бўйича масъул ходимлар иштирок этди.

ИЖРО ИНТИЗОМИ ВА ҲУЖЖАТЛАР БИЛАН ИШЛАШ МАСЪУЛИЯТИ

Семинарда асосан «Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисидаги» Ўзбекистон Республикаси Қонуни ижросини таъминлаш, ҳужжатлар билан ишлаш ҳамда ижро интизоми мониторинг қилиш тартиби, ҳужжатларни архивга топшириш ҳамда уларни сақлаш билан боғлиқ масалаларга асосий эътибор қаратилди.

Семинарни Соғлиқни сақлаш вазирлиги назорат инспекция бошлиғи Абдушукур Содиков кириш сўзи билан очиб, мавзу доирасидаги муҳим масалалар хусусида тўхталиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 12 январдаги «Ижро интизоми мустақамлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 12-сонли қарорида қабул қилинган ҳужжатлар ижросини ташкил этишнинг шакл ва услубларини доимий равишда такомиллаштириб бориш зарурлиги белгилаб қўйилган бўлиб, бугунги кунда Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва унинг ҳудудий бўлимларида Қонунлар, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари, қарорлари ва фармойишлари, шунингдек Вазирлар Маҳкамасининг қарор ва фармойишларини рўйхатдан ўтказиш ва ҳисобга олишнинг белгиланган тартиби бажарилмоқда, улар бўйича тегишли идоравий қарорлар қабул қилинмоқда ва бажарувчиларга етказилмоқда. Ундан ташқари, ҳукумат ҳужжатлари ва идоравий қарорларнинг бажарилиши устидан тизимли назорат ўрнатилмоқда.

Семинарда Соғлиқни сақлаш вазирлиги бошқарув аппарати бош мутахассиси Р. Салиходжаева «Ҳужжатлар билан ишлашда ижро интизоми мониторинг ҳолати», «Ҳужжатлар билан ишлашда ижро интизоми мониторинг на олиб бориш тартиби» Ўзбекистон Республикаси «Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида»ги Қонун ижросини таъминлаш», «Ҳужжатларни архивга топшириш ҳамда уларни сақлаш масалалари» ҳамда долзарб мавзуларда маъруза қилди.

Ушбу маърузаларда асосан ижро интизоми бугунги аҳоли, ҳужжат юритиш билан боғлиқ айрим камчиликлар, архив иши ва унинг даврий ҳолати ҳақида маълумотлар келтирилиб, чуқур таҳлил қилинди. Айниқса, ҳужжатларни архивга топшириш ҳамда уларни сақлаш масалалари долзарб аҳамиятга эгаллиги таъкидланди. Чунки, архивхоналарнинг ҳозирги ҳолати, ҳужжатларни сақла-

ниш даражаси, сифати ва назорати доимий диққат марказида бўлиб келмоқда. Шунингдек, меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар, қабул қилинган қонунлар, идоравий қарорлар ва уларнинг ижросини мунтазам юритиш, назорат карточкаларидан самарали фойдаланиш ва унга қатъий амал қилиш тартиби ҳар бир тиббиёт муассасасида жорий этилган бўлиб, бу борадаги фаолиятларга масъуллик билан қаралмоқда. Шунингдек, Қорақалпоғистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Тошкент шаҳри ва вилоят соғлиқни сақлаш бошқармалари вакиллари ҳам мавзу доирасида тиббиёт муассасаларида олиб борилаётган фаолият бўйича гапириб ўтдилар.

Қашқадарё вилояти соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи ўринбосари Умида Ғозиева Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 12 январдаги «Ижро интизоми мустақамлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори ижроси бўйича вилоят даволаш профилактика муассасаларида амалга оширилган ишлар хусусида атрафлича тўхталиб ўтди.

Семинарда сўз олган соғлиқни сақлаш вазирлиги Назорат инспекцияси етакчи назоратчи-ҳуқуқшуноси Д. Камилова «Ҳайъат ҳужжатларини юритиш» мавзусида маъруза қилиб, ҳайъат ҳужжатларини юритиш тартиби, ҳолати тўғрисида ўз фикрини билдирди.

Иштирокчилар томонидан даволаш-профилактика муассасаларида мазкур ҳолат юзасидан тегишли тартибда тадбирот-ташвиқот ишларини юритиш, уларнинг масъулиятини ошириш, иш юритувчиларнинг касб малакасини бойитиш, электрон ахборот ва электрон ҳужжат кўринишидаги хизмат турларидан кенг фойдаланиш тобора такомиллашиб бораётганлиги таъкидланди.

Тадбир иштирокчилари Китоб тумани тиббиёт бирлашмасида семинар доирасидаги ҳужжатлар билан ишлаш, иш юритиш, кадрлар билан ишлаш, архив ишларини тўғри юритиш бўйича амалий иш жараёни билан танишиб, тажриба алмашдилар.

Мазкур минтақавий семинарда сўз олган вилоятлар соғлиқни сақлаш бошқармалари вакиллари ҳам ижро интизомига амал қилиш, архивларни замонавий кўринишга келтириш, унда сақланаётган ҳужжатларни реставрация қилиш ва қайта тўлдириш, сақланиш даражасини юксалтириш каби масалаларда ҳам турли тақлиф ва фикр-мулоҳазалар билдиришди.

Дил изҳори

Яқинда қорин соҳамда кучли оғриқ бўлиб, шифокорларнинг текшируви бўйича менга меъда ости беги бош қисми ўсмаси ташҳисини қўйишди. Дарддан халос бўлишимда Республика онкология илмий маркази директори Саримбек Наврўзов бошчилигидаги муассасанинг абдоминал бўлими профессори Миржалол Жўраев ва бир-биридан тажрибали шифокорлар Хусниддин Тўйев, Санжар Худоёров, Одижон Неъматов, Юсуф Ёқубов ҳамда меҳрибон ҳамширалар томонидан жаррохлик амалиёти муваффақиятли ўтказилди. Соғайиб қайтишимда ўз меҳнатларини аямаган юқоридаги халоскорларимга дил изҳоримни билдириб қоламан.

Адолат ЮДАШЕВА,
Тошкент шаҳри.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги Иқтисодиёт, молиялаштириш ва истиқболни аниқлаш Бош бошқармаси «Ўриндошлик асосига ҳамда бир неча касбга ва лавозимга ишлаш» тушунчаларига шарҳ беради

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 18 октябрда қабул қилинган “Ўриндошлик асосига ҳамда бир неча касбга ва лавозимга ишлаш тартиби тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш ҳақида”ги 297-сонли қарори билан барча мулкчилик шаклидаги корхона, муассаса ва ташкилотларда меҳнат шартномасига (контракт) асосан ўриндошлик асосига асосий ишдан ташқари қўшимча лавозим ва бир йўла бир неча касбга ишлаётган жисмоний шахсларнинг меҳнат муносабатлари тартиби белгилаб берилган.

Ходимнинг асосий иш жойи ҳисобланган ташкилотда ўриндошлик асосига ишлашга вақтинча бўлмаган ходимнинг ишини бажариш ёки бўш лавозимдаги ишни бажаришда йўл қўйилади.

Ўриндошлик асосига ишлашнинг давомийлиги ходимларнинг ушбу тоифаси учун белгиланган иш вақти нормасининг ярмидан, яъни 0,5 ставкадан ортиқ бўлиши мумкин эмас. Ходим асосий иш жойидаги меҳнат мажбуриятларини бажаришдан озод бўлган кунларда у ўриндошлик асосига тўлиқ иш кунини ишлаши мумкин.

Ташкилотда ўриндошлар учун иш вақти давомийлигининг ҳар кунги ярим нормасига риоя этилишининг имконияти бўлмаган тақдирда, иш вақтини жамлаб ҳисоблаб юритиш мумкин. Иш вақти жамлаб ҳисобланганда ўриндошлик асосига иш вақтининг умумий давомийлиги ўриндошлик асосидаги лавозим бўйича иш вақти нормасининг ярмидан ортиқ бўлмаслиги керак. Бунда ҳисобга олинган давр бир ойдан кунлик ишнинг давомийлиги эса – ўн икки соатдан ортиқ бўлмаслиги керак.

Ўриндошлар меҳнатига ҳақ тўлаш меҳнат шартномасига мувофиқ:

меҳнатга ҳақ тўлашнинг ишбай шаклида – ҳақиқатда бажарилган иш учун;

меҳнатга ҳақ тўлашнинг вақтбай шаклида – ишланган вақтга мутаносиб тарзда амалга оширилади. Яъни, масалан: врач-терапевт ички ўриндошлик бўйича мавжуд бўш лавозим ҳисобига 0,5 ставка врач-статистик лавозимига қабул қилинди. “Ўриндошлик асосига ҳамда бир неча касбга ва лавозимга ишлаш тартиби тўғрисидаги Низом”нинг 14-бандига мувофиқ ходимнинг ўртача иш ҳақини ҳисоблаб чиқишда, ушбу ҳисоблаб чиқиш мақсадларидан қатъи назар, асосий иш жойи бўйича ва ўриндошлик бўйича иш учун иш ҳақи алоҳида ҳисоблаб чиқилади. Яъни, ички ўриндошлик бўйича 0,5 ставка врач-статистик лавозимида ишлаганлик учун иш ҳақи врач-статистикнинг ушбу муассасанинг тасдиқланган штатлар жадвалига асосан кўзда тутилган устама ва қўшимчаларни инobatга олган ҳолда лавозим маошининг ярмидан келиб чиқиб ҳисобланади.

Бир корхона, муассаса ва ташкилотда ходимнинг розилиги билан қонун билан белгиланган иш куни (иш сменаси) давомида ходим томонидан меҳнат шартномасида келишилган ўзининг асосий иши билан бир қаторда бошқа касб ва лавозим бўйича қўшимча иш бажариши ёки вақтинча бўлмаган ходимнинг вазифаларини бажариши бир неча касб ва лавозимда иш-

лаш деб эътироф этилади. Бир неча касб ва лавозимда ишлашга, қоидага кўра, ушбу ходим тегишли бўлган ходимлар тоифаси доирасида рухсат берилади. Ходимнинг малакаси мавжуд бўлган тақдирда ушбу қоидага амал қилиш шарт эмас.

Асосий лавозим бўйича вазифаларини унинг ҳажми ёки хизмат кўрсатиш доираси кенгайган шароитда бажарилиши хизмат кўрсатиш доираси кенгайган ёки бажариладиган ишлар ҳажми ортган деб ҳисобланади. Ишнинг бу тури бир корхона, муассаса ва ташкилотда ходимнинг розилиги билан қонунда белгиланган иш куни (иш сменаси) давомида татбиқ этилади.

Ходимга, асосий иш вақти давомида ўриндошлик асосига бир неча касб ва лавозимда ишлаганлиги ёки вақтинча ишда бўлмаган ходимнинг вазифаларини бажарганлиги учун ёки хизмат кўрсатиш доираси кенгайганда ёхуд бажариладиган ишлар ҳажми ортганда қўшимча ҳақ белгиланади. Бунда бюджет ташкилотларида қўшимча ҳақ миқдори бир неча касб ва лавозимда ишлагандаги лавозим маошининг 30 фоизидан юқори бўлиши мумкин эмас.

Муассасада юқорида қайд этиб ўтилган меҳнатни ташкил этиш турларини қўллаш, иқтисодий жиҳатдан мақсадга мувофиқ бўлиб, аҳолига кўрсатилаётган хизмат ва бажарилаётган ишлар сифати ёмонлашувида олиб келмаган тақдирда йўл қўйилади.

Бунда ўриндошлик асосига ҳамда бир неча касб ва лавозимда ишлаш тартибига риоя қилиниши юзасидан жавобгарлик ходимни ўриндошлик асосига ишга қабул қилувчи ташкилот раҳбари зиммасига қўланади. Шунингдек, мос лавозим бўйича бўш ўрин мавжуд бўлган тақдирда иш берувчи ходимни унинг аризасига асосан ўриндошлик бўйича (ички ёки ташқи) ишга қабул қилиш бўйича мустақил равишда қарор қабул қилади.

Ходимлар учун иш вақтининг давомийлиги эгаллаб турган лавозимига мувофиқ белгиланади. Бунда ходим ички ўриндошлик бўйича қўшимча равишда бошқа (ёки ўхшаш) лавозимда ишлаётган бўлса, ходим асосий иш жойи бўйича иш вақти тугагандан сўнг ўриндошлик асосига ишлаётган лавозим учун кўзда тутилган вақтнинг ярмини ишлаб бериши шарт. Қўшимча лавозим бўйича иш вақти давомийлигига риоя қилиш имконияти бўлмаган тақдирда юқорида қайд этилганидек, иш вақти ҳисобини жамлаб олиб борилиши мумкин.

Шунингдек таъкидлаш лозимки, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 18 октябрда қабул қилинган “Ўриндошлик асосига ҳамда бир неча касб ва лавозимда ишлаш тартиби тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш ҳақида”ги 297-сонли қарори билан тасдиқланган иловага мувофиқ, тиббиёт ходимларининг штат лавозимини эгалламаган ҳолда навбатчилиги ўриндошлик асосига ишлаш ҳисобланмайди ва белгиланган вақт нормасидан ортиши мумкин. Навбатчилик учун тўлов навбатчилик вақтида ҳақиқатда ишлаган соати учун кўзда тутилган қўшимча ва устамаларни ҳисобга олган ҳолда амалга оширилади.

Болалар спорти

ЎҚУВЧИ БОЛАЛАРНИНГ ЎСИШИ ВА
РИВОЖЛАНИШИНИНГ ТИББИЙ-БИОЛОГИК ЖИХАТЛАРИ(Давоми. Боши ўтган
сонларда).

Спорт ҳаракатлари ривожланишининг асосий йўналишлари.

Бутун дунёда спорт, асосан икки йўналиш бўйича ривожланади:

1. **Ҳаммабоб (оммавий) спорт;**

2. **Юқори натижалар спорти.** Ҳаммабоб спортга: мактаб-талабалар спорти, профессионал-амалий спорт, жисмоний тарбия – кондиционли (талабга жавоб берадиган) спорт, соғломлаштирувчи-рекреативли спорт кирилади.

Жаҳоннинг кўплаб мамлакатларида бу турлар миллионлаб шугулланувчиларни қамраб олган "Спорт ҳамма учун" ҳаракати дастурларига киритилган. Машғулотларнинг йўналишига боғлиқ ҳолда, ҳаммабоб спортда мунтазам равишдаги машғулотлар давомида бир қатор масалалар ҳал этилади: таълимий, тарбиявий, соғломлаштирувчи, профессионал-амалий, рекреативли, ўзининг жисмоний ҳолатини оширишга бўлган ҳаракатлар.

Ҳаммабоб спортнинг асосини болалар спорти, базали жисмоний тайёргарликка эришиш ҳамда таълим ва тарбия тизимида умумий жисмоний салоҳиятлиликни мақбуллаштиришга йўналтирилган (умумтаълим мактаблари, академик лицейлар, касб-хунар коллежлари, олий таълим муассасалари) мактаб-талабалар спорти ташкил этади.

Мана шу тарзда, мактаб-талабалар спорти умумий жисмоний тайёргарлик ва оммавий даражадаги спорт натижаларига эришишни таъминлайди. Оммавий спорт ҳаракатларига, шунингдек, маълум бир касбга тайёргарлик кўриш воситаси сифатида (ҳарбий ҳаво десантчилари, ички кўшинлар ва махсус топшириқли қисмлардаги ҳарбий ва хизмат кўп кураши, ўт ўчириш амалий спорти, курашнинг ҳар хил турлари ва Шарқ якка кураши) касбий-амалий спорт ҳам киритилган. Шу қаторда оммавий спорт ҳаракатларига соғломлаштирувчи-рекреатив спорт ҳам соғлом дам олиш, тикланиш, организмни соғломлаштириш ва ишчанлик қобилиятини маълум бир даражада сақлаш воситаси сифатида кирилади.

Юқори натижалар спорти – маълум бир спорт турига бўлган қизиқишни қондириш, юқори спорт натижаларига эришишга йўналтирилган, улар жамият томонидан тан олинган бўлиб, ҳам ўзининг шахсий, шунингдек, жамоат нуфузини – юқори даражада эса Ватан нуфузини оширишга қаратилган. Катта спортда эришилган ютуқлар фақат доимий равишдаги катта жисмоний ва руҳий зўриқишлар билан боғлиқ бўлган машқ-мусобақали фаолият туфайли қўлга киритилади. Мусобақаларда иштирок этиш спортичи зиммасига катта масъулият юклайди: ҳар бир ҳатонинг баҳоси юқори бўлади, ҳар бир омадсиз старт эса, унинг руҳиятига қўйилаётган қатъий талабларни белгилувчи омил бўлиб хизмат қилади. Юқори натижалар спортининг асосий

хусусияти (спецификаси) ана шундан иборат. Шу билан бир вақтда юқори натижалар спорти ҳаммабоб спортдан ажралиб чиққан бўлиб, маблағлар ва тайёргарлик услубларига нисбатан маълум бир изчиллик билан боғлиқ, у ютуқлар йўналишини яратар экан, бу билан оммавий спорт ҳаракатини рағбатлантиради. Ҳаммабоб (оммавий) спорт ва юқори натижалар спорти ўртасида оралиқ ва шу билан бирга спорт ҳаракатида жуда муҳим вазият мавжуд бўлиб, болалар спорт мактаблари, секцияларида шугулланадиган спортчилар бу борада алоҳида ўрин тутишади.

**БОЛАЛАР ВА
ЎСМИРЛАРНИНГ ЁШИГА
МУВОФИҚ ТАВСИЯ
ЭТИЛАДИГАН СПОРТ
ТУРЛАРИ**

Ўсиб келаётган ёш авлодни жисмоний такомиллаштирадиган энг таъсирчан восита спорт ҳисобланади. Спорт машғулотларини 5-7 ёшдан бошлаш мумкин. Лекин у оширилган жисмоний юклама талаб қилганлиги туфайли, врач ўқувчи спорт турини танлашга ёрдам бериши ва ёшини кўрсатиши керак. Шундан сўнг, у шугуллана бошлаши мумкин. Спорт турини тўғри танлаш касалланишни профилактика қилувчи омил ҳамда бир мунча юқори натижаларга эришиш воситаси сифатида ҳам муҳимдир. Танланган спорт турига барқарор қизиқишнинг ривожланиши узоқ вақтгача спортни такомиллаштириш имконини беради. Ҳар бир ўсмир учун спорт турини танлаш спорт йўналишининг вазифасидир. Бунда морфофункционал хусусиятлар, физиологик кўрсаткичлар, жисмоний сифатлар, олий асаб фаолиятининг индивидуал хусусиятлари ва бола ҳамда ўсмирнинг шахсий хусусиятларини ҳисобга олиб, педагогик, тиббий-биологик, шунингдек, психологик услублардан фойдаланиш зарур. Ўсмирнинг индивидуал хусусиятлари танланган спорт турига мос келиши шарт.

Ёш спортчининг қобилиятини аниқлашда шифокорнинг вазифаси муҳимдир. Спорт врачлари ёш спортчининг қобилиятини баҳолаши мумкин бўлган кўрсаткичлар мавжуди – «предекантлар» ўз ичига тургун морфологик ва физиологик тавсифларни олади, мазкур моторика ва анализаторлар ёш спортчининг олий асабий фаолияти ҳамда шахс сифатидаги хусусиятларига доир индивидуал ўзига хослик ҳисобланади.

Морфологик кўрсаткичлар: буй – тана узунлиги, оғирлик, тананинг ёлланма ҳажмлари, тананинг фаол оғирлиги, скелет мушаклари толаларининг таркиби ("тезор" ёки "секинлашувчи" мушакли толалар).

Физиологик кўрсаткичлар: ўпкаларнинг ҳаётий сигими, нафас олишнинг дақиқали ҳажми, кислород етишмовчилигига тургунлик (гипоксия) ва CO₂ концентрациясига сезгирлик, хотиржамлик пайтидаги юрак қисқаришларининг сони, зўриқишлардан сўнг максимал даражадаги кислород истеъмоли.

Моторика кўрсаткичлари: ҳаракатларнинг тезкорлиги, эгилувчанлик, вестибуляр тургунлик, бўшлиқдаги йўналишни топа олиш, нисбатан мушак кучлари.

Психофизиологик кўрсаткичлар: марказий асаб тизими, темперамент ва шахс сифатидаги хусусиятларнинг ўзига хослиги.

Спорт тиббиёти соҳасидаги етакчи олимлар ва мутахассислар томонидан спорт машғулотларини ёшга оид бошлаш меъёрлари, спортга тайёрлаш гуруҳлари аниқланган.

Жисмоний тарбия амалиётига маълум бир тизимни кенг татбиқ этиш тавсия қилинади, бунга мувофиқ ҳолда болалар мактабгача ёшдаги пайтидан спорт билан шугуллана бошлашади. Айнан мактабгача ёшда айрим жисмоний сифатларни ривожлантириш анча самарали амалга оширилиши исботланган. Биринчи навбатда бу – чаққонлик, эгилувчанлик, ҳаракатларнинг тезкорлигини тарбиялашга тааллуқлидир. Маълум бир спорт тури билан мунтазам равишда шугулланиш тана тузилиши, болаларнинг функционал ва жисмоний ривожланишига катта таъсир қиланади. Шу билан бирга спортда юқори натижаларга янада муваффақиятли эришиш учун "яроқлилик"ни тўғри аниқлаб олиш муҳим аҳамият касб этади, ундан кўзланган мақсад – шундай спорт тури танлаб олиниши лозимки, бу боланинг жисмоний, функционал ва руҳий хусусиятларига кўпроқ мос келсин. Болаларнинг спорт тайёргарлигини бошлаш, биринчидан, саломатлик ҳолати ва ривожланишининг умумий даражаси ҳамда иккинчидан, у ёки бу спорт турининг физиологик тавсифи орқали аниқланади.

Спорт машғулотларини самарали танлаб олиш, болаларнинг хусусиятлари асосида бир қанча омиллар ҳисобга олинишини талаб қилади. Асосий аниқловчи омилларни санаб ўтамиз:

- **боланинг хоҳиши** (буларсиз қуйида келтириладиганларнинг биронтаси ҳам аҳамиятга молик эмас; болага фақат ана шу хоҳишини инобатга олиб, уни спортнинг ҳар хил турлари билан таништирган ҳолда, маъқулини топишда ёрдам бериш мумкин);

- **темперамент – холерик:** бир турдаги спорт турларидан қочган яхши (бола уларни осонгина ташлаб кетиши мумкин), унинг учун аниқ рақиблар мавжуд спорт турларини танлаш лозим, бунда мулоқот ҳам, ҳаракатчанлик ва ўзининг бутун қобилиятини намойиш қилиш имконияти ҳам мавжуд бўлади; сангвиник: бунда мардлик, чаққонлик талаб қилинадиган спорт турларини танлаш ўринли, унда каттагина дўстлар давраси ва ўз ғайратини яхшигина ташқарига чиқариш имкониятлари (рақслар, футбол) мавжуд бўлади; меланхолик: бу вазиятда боланинг ички дунёсига ва унинг нозик руҳиятига назар ташлаш муҳим ҳисобланади, демак спортнинг жамоавий турлари, масалан, рақслар, гимнастика, бадий гимнастикани эмас, балки бошқасини танлаш керак; флегматик: катта сабр-бардошни талаб қиладиган спорт турларини танлаш мумкин, масалан, сузиш, чангида юриш;

- **дилкашлик даражаси** (боланинг хулқ-атворида диққат-этибор қаратиш лозим; у вақ-

тини бошқа болалар орасида ўтказишни ёқтиради, бу ҳолда унга спортнинг жамоавий турлари – баскетбол, волейбол, футболни таклиф қилинг, агар ёлғизликда қолишни афзал кўрса унда сузиш, гимнастика, теннис, велоспортни тавсия қилинг);

- **ёш** – бу ўринда маълум бир ёш чегараларидан ташқари, ҳар бир секцияда машғулотларни бошлаши учун боланинг ривожланиш хусусиятларини ҳам ҳисобга олиш муҳим: лоқал 8 дан 10 ёшгача – агар бола танлов асосида бир неча спорт турларини алмаштирсин, бу меъёрида ҳисобланади; 11-12 ёшда – мусобақаларга бўлган интилиш, айнан бу чинакам иқтидорни кўрсатиш учун яхши ёш ҳисобланади;

- **спорт билан шугулланишдан мақсад** (маълум бир спорт секциясини танлаб олишга спортнинг тахминий мақсади ҳам таъсир кўрсатиши мумкин; саломатлик ёки катта ютуқларга эришиш, балки шунчаки фаолиятнинг ҳар тури бўлиши учун);

- **саломатликнинг ўзига хос хусусиятлари** (боланинг саломатлик ҳолати хусусида ва режалаштириладиган спорт турининг мослиги ҳақида шифокор билан маслаҳатлашиб олиш, унинг тавсияларига қўлоқ тутуш, шу жумладан мумкин бўлган юкламалар даражасини ҳам ҳисобга олиш яхши натижалар беради);

- **спорт тури ва машғулот-**

ларнинг хавфсизлиги (юкламалар ҳақида ва уларнинг бола саломатлигига таъсири хусусида хабардорлик; хона, жиҳозлар хавфсизлиги, машғулотлар пайтида мураббий томонидан етарлича назорат ўрнатилиши; машғулотларга қадар ва улардан сўнг овқатланиш қоидалари ҳақидаги хабардорлик ва бошқалар).

Спорт турлари ва уларнинг болалар ривожланиши ҳақида соғлиқга бўлган аҳамияти
Умумжисмоний тайёргарлик куч, тезлик, чидамлик, чаққонлик, эгилувчанлик ва бошқа фазилатларни ривожлантиради. Спортнинг ҳар хил турлари билан бўлажак машғулотлар учун таянч нуқтаси ҳисобланади.

Гимнастика ва акробатика мушак тизимининг бир меъёрда ривожланишига имкон беради, хушқоматликка олиб келади, ҳаракатларни мувофиқлаштиради, бола организмга умуммустақамловчи таъсир қилади, бўғимлар ҳаракатини яхшилаيدди. Мушак тизими билан бош мия пўстлоғи ҳолати ўртасидаги ўзаро муносабатни такомиллаштиради, вестибуляр аппарат таъсирини яхшилаидди, организмнинг нейрогуморал реакциясини бир-бирига сезиларли даражада силжитиб, унинг иш қобилияти ошишини таъминлайди.

2.11-жадвал

Спорт машғулоти/турлари Бошланғич ёшга доир тавсиялар СПОРТ ТУРЛАРИ	ЎСПИ		
	Бошланғич тайёргарлик	Ҳуш-мушулот	Спортни тавсифлаш
Акробатика	9-10	10-14	14-17
Баскетбол ва волейбол	10-12	12-16	16-18
Бадминтон	10-12	12-16	16-18
Бокс	12-14	14-17	17-18
Курш (дамма турлари)	10-12	12-16	16-18
Велоспорт	12-14	14-17	17-18
Сув ойнаси	10-12	12-16	16-18
Спорт гимнастиканинг йиғилар-қилар	6-10	10-14	14-17
Бадий гимнастика	7-9	9-14	14-17
Андемин ойнаси	10-12	12-16	17-18
Бадларка ва канола ойнаси	11-12	12-16	16-18
От спорти	11-13	13-17	17-18
Кенал атлетика	11-13	13-17	17-18
Тоғ турлари (фрестайл)	8-10	10-14	14-17
Сузиш	7-10	10-12	12-17
Сува сакраш	8-10	10-14	14-17
Қўл тўши	10-12	12-16	16-18
Моргаллик спорти	11-13	13-17	17-18
Камондан ойнаси	11-13	13-17	17-18
Сендвал ойнаси	14-15	15-17	17-18
Теннис, стол тенниси	7-9	9-14	14-17
Теннис турлари (маркетинг)	16-17	17-18	18-20
Туршан	16-17	17-18	18-19
Отар атлетика	13-14	14-17	17-18
Қалачбоқлик	10-12	12-16	16-18
Футбол	10-12	12-17	17-18
Шахмат ва ойнаси	9-11	11-15	15-18

Дилором АХМЕДОВА,
Республика ихтисослаштирилган педиатрия
илмий-амалий тиббиёт маркази
директори, профессор.
(Давоми бор).

Инвестиция дастури амалда

МУҲИМИ: ИШДАГИ СИФАТ ВА МАСЪУЛИЯТ

2013 йилнинг 31 май куни Соғлиқни сақлаш вазирлиги мажлислар залида вазирликнинг 2012 йил 30 ноябрдаги 341-буйруғига асосан, Инвестиция дастури доирасида амалга оширилаётган қурилиш ва реконструкция ишларининг Самарқанд ва Сурхондарё вилоят соғлиқни сақлаш тасарруфидаги тиббиёт муассасаларида олиб борилаётган ишлар бўйича ҳисобот мажлиси бўлиб ўтди. Мазкур ҳисобот йиғилишида Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ўринбосари Ш. Тиллаев, вазирликнинг мутасадди раҳбарлари, Самарқанд ва Сурхондарё вилоятлари соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиқ ўринбосарлари ҳамда жалб қилинган ишчи гуруҳ аъзолари иштирок этдилар.

Кун тартибидаги масалалар бўйича масъул ходимларнинг ҳисоботлари тингланди ва муҳокама қилиниб, ҳисоботлар якунига кўра қарорлар қабул қилинди.

Самарқанд вилояти соғлиқни сақлаш тизимидаги Инвестиция дастури бўйича бошқарма бошлиғи ўринбосари Х. Муртазаев ҳамда жалб қилинган ишчи гуруҳ аъзоси Республика онкология маркази директор ўринбосари Д. Қосимовлар амалдаги ишлар, шунингдек, муаммо бўлиб турган муҳим масалалар тўғрисида ўз фикрларини бердилар. Вилоят миқёсида 2013 йил Инвестиция дастурига киритилган

соғлиқни сақлаш муассасаларида олиб борилаётган ишлар тўғрисидаги ахборот маълумот учун қабул қилинди.

Самарқанд туман тиббиёт бирлашмаси ва Пастдарғом қишлоқ врачлик пунктларининг қурилиш-таъмирлаш ишлари доимий назоратга олиниши, вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси билан вилоят давлат санитария-эпидемиология назорати маркази лойиҳа-смета ҳужжатини ҳамжиҳатликда кўриб чиқиши, объектларда қурилиш ишлари сифатли ва тармоқ жадваллари асосида олиб борилиши доимий назоратга олиниши алоҳида таъкидланди.

Кун тартибида ўрин олган Сурхондарё вилояти соғлиқни сақлаш объектларида 2013 йил олиб борилаётган қурилиш ва реконструкция ишларининг ҳисоботи бўйича вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи ўринбосари Р. Одинаев ҳамда ишчи гуруҳ аъзоси 1-сонли республика клиник шифохонаси бўлими бошлиғи М. Ваққосовларнинг ҳисоботлари тингланди ва муҳокама этилди. Масъул ходимларнинг ахборотлари маълумот учун қабул қилинди.

Ҳисоботлар якуни кўриб чиқилган, қуйидагича қарор қилинди: Сурхондарё вилояти соғлиқни сақлаш объектларида молиялаштириш ишлари ортда қолаётганини инобатга олиб, вилоят ҳокимлигига объектларнинг қурилиш ишлари сифатли ва тармоқ жадваллари асосида олиб борилишини назоратга олиш ва амалий ёрдам бериш тўғрисидаги хати тайёрланиши айтиб ўтилди. Шунингдек, Шўрчи, Жарқўрғон, Қумқўрғон туманларидаги тиббиёт бирлашмалари ва Шалдирок ҚВПнинг қурилиш-реконструкция ишлари тармоқ жадва-

лидан орқада қолаётганлиги боис, 3 кун муддат ичида етказиб олиш графиги ишлаб чиқилиб, ўрнатилган тартида Соғлиқни сақлаш вазирлигига тақдим қилиниши айтилди. Барча объектларда, хусусан қишлоқ врачлик пунктларининг қурилиш ишлари сифатли ва тармоқ жадваллари асосида олиб борилиши доимий назоратга олиниши ҳамда ВЯБХИК томонидан ўз вақтида маблағ ўтказилишини ҳам назоратга олиш, объектларнинг молиялаштириш ишлари тўғри йўлга қўйилиши таъкидланди.

Бўлиб ўтган йиғилиш якунига кўра Самарқанд ва Сурхондарё вилоятлари соғлиқни сақлаш бошқармалари Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2012 йил 30 ноябрдаги 340-сонли буйруғига асосан қурилиш ишларининг бориши тўғрисидаги маълумотларни белгиланган муддатларда тақдим қилишлари айтиб ўтилди.

Ибодат СОАТОВА.

ДИҚҚАТ,
ТАНЛОВ!

Азиз ёшлар! 2013 йил 7 майдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг расмий веб-сайтида ёшлар ўртасида "Парламентаризм билимдони - 2013" танловининг дастлабки тури бошланди.

Танловнинг асосий шартлари ва талаблари

1. Танлов иштирокчиси - 14 ёшдан 30 ёшгача бўлган ёшлар.

2. Танловнинг мақсади - ёшларнинг ҳуқуқий ва сиёсий билимларини бойитиш, улар орасида конституция гояларини кенг тарғиб қилиш, қонунларни қабул қилиш ва миллий парламентаризм фаолияти тўғрисидаги батафсил ҳамда ишончли ахборотларни олишга муносиб ҳисса қўиши.

3. Танловда қатнашиш қоидалари - танловда иштирок этишни хоҳловчилар танлов иштирокчиси сўровномасини тўлдиришлари лозим. Унда ўзи ҳақидаги маълумотлар (исми-шарифи, туғилган йили, иш ёки ўқиш жойи, яшаш манзили, телефон рақами албатта, кўрсатилиши шарт) кўрсатилади. Танлов иштирокчисининг сўровномаси Қонунчилик палатаси веб-сайтида жойлаштирилади.

4. Танловнинг асосий шартлари - танловга бериладиган саволлар Қонунчилик палатасининг веб-сайтида ҳар ҳафтанинг сешанба куни жойлаштирилади. Танлов иштирокчиларининг жавоблари савол эълон қилинган ҳафтанинг якшанба кунигача қабул қилинади. Ушбу муддат давомида танловнинг ҳар бир қатнашчиси саволларга фақат бир марта жавоб бериши мумкин.

5. Танлов саволларининг йўналишлари:

- Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонунлари;

- Олий Мажлис Қонунчилик палатаси фаолияти;

- Депутатлик бирлашмалари фаолияти (сиёсий партиялар фракциялари, депутатлик гуруҳлари сони, уларнинг таркиби ва ваколатлари).

6. Танловни баҳолаш мезонлари - ҳар бир тўғри жавоб бир балдан баҳоланади. Барча савол ва жавобларнинг вариантлари ўзбек ва рус тилларида жойлаштирилади. Қонунчилик палатасининг веб-сайтида ҳар душанба куни танлов қатнашчиларининг рейтинг жадвали эълон қилинади.

7. Танлов голибларини аниқлаш ва тақдирлаш - Танлов натижаларига кўра, йиғилган балларнинг миқдорида қараб голиблар аниқланади. Голиблар Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг диплом ва эсдалик совғалари билан тақдирланади. Танловда фаоллик кўрсатган ёшлар Қонунчилик палатасида ўтказиладиган тантанали тақдирлаш маросимида қатнашадилар.

8. Танловни ўтказиш муддати - 2013 йил 7 майдан 2013 йил 1 декабргача.

9. Танловнинг якуний тақдирлаш маросими Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 21 йиллиги арафасида ўтказилади.

Танловда фаол иштирок этинг ва парламентаризм билимдонига айланинг!

Анжуман

МАҚСАД: КЕЛАЖАКНИ КЎЗЛАБ

Шу ном билан Хива шаҳри Маъмун академиясида «Аллолар фалсафаси, Хоразм Маъмун академияси ва замонавий геронтология» мавзусида республика илмий анжумани бўлиб ўтди. Анжуман Ўзбекистон Врачлар ассоциацияси, Ибн Сино жамоат фонди Хоразм филиали ва Маъмун академияси томонидан ташкил этилди.

Анжуманни Хоразм вилояти ҳокими кириш сўзи билан очиб, мавзу доирасида тўхталиб, Юртбошимизнинг қарорлари асосида амалга оширилаётган ишларга алоҳида урғу берди. Тадбирда сўз олган Ўзбекистон врачлар ассоциацияси геронтология ва геронтология бўлими бошлиғи, Тошкент врачлар малакасини ошириш институти кафедра мудири, профессорлари Л. Отахонова, Ўзбекистон Врачлар ассоциацияси раиси, профессор А. Худойберганов, Ибн Сино фонди раиси, профессор Ш. Зокирхўжаевлар ге-

ронтология ҳамда буюк алло-маларимизнинг ҳаёт ва фаолият йўли, шунингдек, Ўзбекистонда геронтология ва геронтология соҳасида эришилган ютуқлар, истиқболли режалар тўғрисида ўз фикрларини билдириб ўтдилар. ТВМОИ валеология кафедраси мудири, профессор Ш. Иргашев учинчи авлод вакилларининг (кекса ва қариялар) соғлигини сақлашда валеологик қонун-қоидалар, Ўзбекистон ФА кимё-фармацевтика илмий-тадқиқот институти директори, академик С. Искандаров, Тошкент фармацевтика институти ходимлари, профессорлар А. Саидов,

Х. Бекчанов мавзу доирасида гапирдилар.

Анжуманда қариликда одам организмидagi структур-функционал тузилмаларнинг дифференцировкаси ва кўпайишининг чекланиши, бош мия нейронларида бўладиган структур-дегенератив ўзгаришлар ҳақида Тошкент педиатрия тиббиёт институти профессори Э. Турсунов, узок умр кўришда рационал овқатланишнинг ўрни ҳақида изланишлар олиб борган Қарши Давлат университети профессори Ш. Қурбонов, ёғли жигар гепатозининг қарияларда кечиб хусусиятлари ҳақида Ибн Сино жамоат фонди Хоразм Маъмун академияси филиали бошлиғи, профессор Б. Дўсжонов, қарияларда гастроэнтерологик муаммолар ва уларнинг коррекцияси ҳақида, кексалар ва қарияларда метаболитик синдром ва уни даволаш қоида-

лари ҳақида ТВМОИ профессори У. Қаюмов, янги "Хоразм шарбати" ҳақида ТТА Урганч филиали профессори Р. Собировлар бу йўналишдаги барча илмий ишларга хулосалар бердилар. Анжуманда тажрибали мутахассислар томонидан қарилик ва кексалик даврини узайтириш, соғлом турмуш тарзи, эрта қаришнинг профилактика қонун-қоидалари, зарарли одатларнинг таъсири тўғрисида маърузалар қилинди.

Учинчи авлод вакилларининг саломатлигини муҳофаза қилиш, дам олиш ҳамда даволанишлари учун барча шароит ва имкониятларни яратиб бериш муҳим масалалардан бири эканлиги анжуманнинг мазмун-моҳиятини ташкил этди десак, муболаға бўлмайд.

Эркин ТУРСУНОВ,
профессор.

«ЭЪТИРОФ - 2013»

Ўзбекистон мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги билан ҳамкорликда матбуот ва интернет нашрларда жамият ҳаётида кечаётган жараёнлар тезкор, холис ва ҳаққоний, таҳлилий жиҳатдан юксак савияда ёритилган материаллар кўламини ошириш, босма нашрларни шаклан ва мазмунан такомиллаштириш, уларнинг жаҳон стандартларига мос ривожланиши, дунё ахборот майдонида ўз ўрнини эгаллаши, рақобатбардош бўлиши, нуфузи ошишига кўмаклашиш, журналистларнинг касбий маҳоратини ошириш, нашрлар ўртасида профессионал алоқаларни йўлга қўйиш, тажриба алмашишга ёрдам кўрсатиш, иқтидорли муаллифларни рағбатлантириш мақсадида газета, журналлар, интернет агентликлари ва нашрлари ўртасида "Эътироф" танловини эълон қилди.

Танлов Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҳузуридаги Нодавлат нотижорат ташкилотларини ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтларини қўллаб-қувватлаш жамоат фонди молиявий кўмагида ўтказилади.

Танлов номинациялари:

- энг яхши ижтимоий-сиёсий нашр;
- энг яхши иқтисодий нашр;
- энг яхши спорт нашри;

- энг яхши болалар нашри;
- газета-журналнинг энг яхши дизайни учун;
- энг яхши интернет-агентлиги ва нашри.

Танлов ўтказиш тартиби ва шартлари

Голиблар 2012 йилнинг 1 сентябридан 2013 йилнинг 1 сентябргача олиб борган фаолияти натижаларига кўра аниқланади. Голиблар қуйидаги мезонлар бўйича аниқланади:

- нашрнинг ўз йўналиши бўйича оммавийлиги;
- материалларнинг ранг-баранглиги ва долзарблиги;
- бадиий-эстетик безатилиши.

Танловга тақдим этилган илҳий ишлар етакчи журналистлар, жамоат ташкилотлари ва тегишли идоралар вакилларидан иборат ҳайъат томонидан баҳоланади.

Танловда қатнашиш истагини билдирган тахририятлар фонд дирекциясига ёзма равишда мурожаат қилишлари лозим.

Голибларни тақдирлаш

Танлов голиблари "Ўзбекистон Матбуоти" III Миллий форумида эълон қилинади.

Танловда қатнашиш учун аризалар 2013 йил 5 сентябргача қуйидаги манзилда қабул қилинади: 100129, Тошкент шаҳри, А. Навоий кўчаси, 30-уй, 3-қават, 1-хона. Мурожаат учун телефонлар: 244-14-28, 244-12-51, www.mmf.uz, e-mail: mmfuz@inbox.uz, info@mmf.uz.

Ташкилий қўмита.

Тадбир

БОЛАЖОНЛАР ҚУВОНЧИГА НИМА ЕТСИН!

Тадбирда даволанаётган болалар қувноқ ўйин-кулгу билан бир қаторда, клиника жамоаси томонидан ташкил этилган турли мусобақаларда қатнашиб, ўз истеъдодларини намойиш этдилар. Айниқса, куй ва қўшиқларда ўзининг жозибали рақслари билан қатнашган болажонларнинг санъатга бўлган иштиёқларини кўриб, қалбимиз қувончга тўлди. Шунингдек, иккинчи шартда болажонлар Ватан меҳри, она мадҳи, беғубор болаликка бағишлаб, шеърини мисраларни ўзбек, рус ва инглиз тилларида ўқиганликлари эртанги келажак авлодларимиздан умидимиз катта эканлигини ифода эта олди десак, янгилишмаган бўламиз.

Учинчи шартда эса болалар клиника ҳудудидаги асфалтда ички туйғулар ифода этилган табиат, юртимиз манзаралари ва турли хилдаги расмларни катта қизиқиш билан чиздилар.

Бундан ташқари, тадбир да-

Куни кеча мамлакатимизда Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни муносабати билан жойларда тантанали тадбирлар ўтказилиб, истироҳат боғларида эса кичкинтойларимиз шодон болалик завқига тўлдилар. Республикаимиз тиббиёт муассасаларида, жумладан, Тошкент тиббиёт академиясининг 1-клиникасида ҳам даволанаётган болажонлар учун байрам тадбири нишонланди.

вомида лотерея ўйинлари ташкил этилиб, улар фаол иштирок этдилар. Болажонлар иқтидорини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаган ҳайъат аъзолари иштирокчилар меҳнатини адолатли баҳолаб, номинация ҳамда биринчи, иккинчи, учинчи ўринга эга бўлган қатнашчиларга совғалар топширди.

Сўнгра, клиника жамоаси пойтахтимиздаги 24-Болалар муруват уйи ҳамда У. Қурбонов номидаги болалар руҳий-асаб касалликлари шифохонасида бўлишиб, тарбияланувчиларни байрам билан қутлаб, эсдалик совғаларини тақдим этдилар.

Болажонларга қувонч улашишда клиника бош шифокори Шўҳрат Дадажонов, ҳамширалик иш бўйича бош шифокор ўринбосари Гулнора Усмонова ва жамоа-

даги барча тиббиёт ходимларининг ҳиссалари катта бўлиб, оналар ташкилотларга ўз миннатдорчиликларини билдирдилар.

– Албатта, бундай қувончли тадбирларни ўтказишдан асосий мақсад – келажаги порлоқ бўлган болалар қалбини секин ва шодликка тўлдириб, уларнинг баркамол ўсишида ўз ҳиссамизни қўшишдан иборат, – дейди клиниканинг ҳамширалик иш бўйича бош шифокор ўринбосари Гулнора Усмонова.

ҳалигача давом этмоқда. Чунки, беғубор болаликнинг бахтли онларини ҳис этаётган фарзандларимиз келажакка умид ва ишонч билан улғаядилар. Назаримизда, тадбир ташкилотчилари кўзлаган мақсадларига эришиб, улар ҳар бир бола меҳр ва эътиборда эканлигини амалий ишлари билан кўрсата олдилар. Ишонамизки, бундай эътибор ва ғамхўрлик болажонлар ҳаётида унутилмас кунга айланиб қолади.

Ибодат СОАТОВА.
Анвар САМАТХОДЖАЕВ
олган суратлар.

Давлатимизнинг бевосита ғамхўрлиги ва эътибори туйғули ана шундай хайрли ва эзгу тадбирлар юртимиз бўйлаб

Объявление

В Республике Узбекистан с 2011 г. идет реализация национальной стратегии по элиминации малярии. В результате проведенных противомаларийных мероприятий прервана местная передача трехдневной малярии и оздоровлены активные очаги инфекции в Кашкадарьинской и Сурхандарьинской областях.

В целях проверки достоверности отсутствия местной малярии в рамках реализации проекта Глобального фонда № UZB-809-G04-M «Закрепление достигнутых результатов и поддержка мероприятий по элиминации малярии в Узбекистане» предусмотрены лабораторные обследования уязвимого населения в этих регионах методом полимеразно-цепной реакции и ELISA.

Объявляется конкурс по отбору предложений на проведение лабораторных исследований крови на малярию методом полимеразно-цепной реакции – 500 человек, методом ELISA – 5500 человек.

Срок подачи предложений до 20 июня 2013 года включительно.

Коммерческое предложение высылать на электронный адрес: khabib_magzumov@gfmalaria.uz или нарочно по адресу: г. Ташкент, ул. Бунёдкор, 46, с пометкой «Для группы по реализации проекта Глобального фонда».

Телефон (+99871) 120-32-93/94.

Хурматли муштарийлар!

«Ўзбекистонда соғлиқни сақлаш – Здравоохранение Узбекистана» газетасига 2013 йил учун обуна мавсуми давом этмоқда. Азиз тиббиёт ходимлари ва муштарийлар! Республика тиббиёт тизимида амалга оширилаётган ижобий ишлар, фаолиятлар ҳамда янгиликлардан хабардор бўлишни истасангиз сеvimли газетангизга обуна бўлишни унутманг!
Нашр индекси: 128.

Ўзбекистон Республикаси

Ички ишлар вазирлиги

Жазони ижро этиш бош бошқармаси
тизимдаги шифокорлик
лавозимларига ишга қабул қилишни

ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Жазони ижро этиш бош бошқармаси Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида жойлашган жазони ижро этиш муассасаларида мавжуд бўлган бўш шифокорлик лавозимларига ҳарбий хизматни ўтаган ёки захирадаги офицер унвонига эга бўлган, ёши 35 дан ошмаган, жисмонан ва руҳан соғлом, ички ишлар идоралари сафида хизмат қилишга лаёқатли, олий маълумотли, шифокорлик дипломига эга бўлган Ўзбекистон Республикаси фуқароларини ишга таклиф қилади.

Ишга қабул қилиш ички ишлар идоралари хизмати талаблари асосида амалга оширилади.

Манзил: Тошкент шаҳри, Ҳамза тумани,
Фарғона йўли кўчаси, 25-уй.
Телефонлар: 291-59-02, 291-93-06.

Газета
муассиси:
Ўзбекистон
Республикаси
Соғлиқни
сақлаш
вазирлиги

Бош муҳаррир Асилбек ХУДАЯРОВ
Нашр учун масъул
Бош муҳаррир ўринбосари
Ибодат СОАТОВА

Газета ўзбек ва рус тилларида чоп этилади. Ҳафтанинг жума кунлари чиқади. Мақолалар кўчириб босилганда «O'zbekistonda sog'liqni saqlash – Здравоохранение Узбекистана» газетасидан олинди, деб кўрсатилиши шарт.
Интернет саҳифаларидан фойдаланилган суратларга «@» шартли белгиси қўйилади.

Манзилимиз: 100060, Тошкент шаҳри,
Истикбол кўчаси, 30-уй, 2-қават.
Тел/факс: 233-13-22, тел.: 233-57-73. Газета
Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва ахборот
агентлигида 2009 йилнинг 11 март куни
рўйхатга олинган. Гувоҳнома рақами 0015.

Газета материаллари таҳририят
компьютер марказида
терилди ва саҳифаланди.

Адади 8400 нусха.
Буюртма Г-645.

Газета «ШАРҚ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида
чоп этилди. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Газета ҳажми 2 босма табоқ. Формати А3. Офсет усулида босилган.

Саҳифаловчи Бахтиёр ҚУШОҚОВ.

Босмахонага топшириш вақти – 20.00.

